

Τεύχος 5 - 2014

Εκδότης:

Safer Internet Hellas,
Επικεφαλής Δράσης
Ενημέρωσης *Saferinternet.gr*,
Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς
Διαδικτύου

Email: info@saferinternet.gr

Επικοινωνία:

Δρ. Βερόνικα Σαμαρά
Τηλ. 210 6212365
Email: vsamara@sihellas.org

Περιεχόμενα

Απαντήσεις σε ερωτήσεις μαθητών από 110 σχολεία της χώρας	2
10ετής επετειακός εορτασμός του δικτύου Insafe	5

Editorial

Αγαπητοί φίλοι,

Στο πέμπτο τεύχος του *Saferinternet.gr* για το 2014 σας παραθέτουμε σημαντικές ερωτήσεις και απαντήσεις σε σχέση με την προστασία των προσωπικών μας δεδομένων στα κοινωνικά δίκτυα. Οι ερωτήσεις απαντήθηκαν από την επικεφαλής της δράσης ενημέρωσης *Saferinternet.gr*, Δρ. Βερόνικα Σαμαρά, στο πρωτοποριακό webinar του Ενημερωτικού Κόμβου του Πανελληνίου Σχολικού Δικτύου «internet-safety.sch.gr», όπου συμμετείχαν περισσότερα από 100 σχολεία και 4.320 μαθητές απ' όλη τη χώρα.

Το Πανευρωπαϊκό Δίκτυο Insafe γιόρτασε τον Σεπτέμβριο που μας πέρασε τα 10 χρόνια λειτουργίας του στο τακτικό φθινοπωρινό συνέδριό του, που φέτος έλαβε χώρα στο Βίλνιους της Λιθουανίας. Σήμερα σας μεταφέρουμε τις εντυπώσεις μας από το συνέδριο αυτό, και ως το Ελληνικό Μέλος του Insafe ευχαριστούμε όλους εσάς που με τη δική σας πολύτιμη συνεισφορά βοηθάτε καθημερινά στο να πολλαπλασιάσουμε τα μηνύματά μας προς κάθε γωνιά της χώρας μας όλα αυτά τα χρόνια. Προχωράμε στην επόμενη δεκαετία!

«Save the date!»: η Ημέρα Ασφαλούς Διαδικτύου 2015 θα εορτασθεί την Τρίτη, 10 Φεβρουαρίου 2015, σε περισσότερες από 100 χώρες παγκοσμίως! Το *Saferinternet.gr* θα γιορτάσει για άλλη μια χρονιά την ημέρα αυτή με μεγάλη λαμπρότητα. Όλες οι πληροφορίες για τις φετινές μας δράσεις θα δίνονται μέσα από τον ιστοχώρο μας.

Σας ευχόμαστε καλό φθινόπωρο!

Μπορείτε πάντα να διαβάζετε τα νέα μας στο [Facebook](#) ή να μας ακολουθείτε στο [Twitter](#).

Εγγραφή / διαγραφή

Εάν θέλετε να λαμβάνετε το newsletter μας, στείλτε μας ένα ηλεκτρονικό μήνυμα στην διεύθυνση info@sihellas.org με θέμα «subscribe SI Newsletter».

Εάν θέλετε να διαγραφείτε από την λίστα αποδεκτών, τότε στείλτε μας ένα ηλεκτρονικό μήνυμα στην διεύθυνση info@sihellas.org με τον τίτλο «unsubscribe SI Newsletter».

safeLine.gr
ΙΔΡΥΜΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ & ΕΡΕΥΝΑΣ - IIT, SAFENET

www.safeline.gr
Καταγείλετε
παράνομο περιεχόμενο
στο Διαδίκτυο

Γραμμή Βοήθειας
για ΣΤΗΡΙΞΟ
ΜΟΝΑΔΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΎΠΕΘΣ (Μ.Ε.Υ.)
Παιδιά και γονείς 80011 80015

800 11 800 15
Εάν το Διαδίκτυο
δυσκολεύει τη ζωή του παιδιού σας
ζητήστε βοήθεια

■ **Απαντήσεις σε ερωτήσεις μαθητών από 110 σχολεία της χώρας**

1. Τι κίνδυνοι ελλοχεύουν από την έκθεση ενός εφήβου (13 ετών) στα Κοινωνικά Δίκτυα (π.χ. Facebook) από αγνώστους και μπορούμε να διαγράψουμε το λογαριασμό μας;

Τα κοινωνικά δίκτυα πρέπει να αντιμετωπίζονται ως μια 'εικονική' κοινωνική συνάθροιση, όπως π.χ. είναι ένα πάρτι, ή ακόμα και μια συνάθροιση σε μια μεγάλη, ανοιχτή πλατεία. Στις συναθροίσεις αυτές μπορεί να 'ακούν' αυτά που λέμε οι φίλοι μας ή η οικογένειά μας που κάθεται μαζί μας, αλλά και άνθρωποι που δε γνωρίζουμε, ή που δε θα θέλαμε να ακούν τι λέμε, όπως π.χ. κάποιος δάσκαλός μας. Γι' αυτό, στα Κοινωνικά Δίκτυα δεν πρέπει να δημοσιεύουμε περισσότερα, από ό,τι θα λέγαμε σε μια ανοιχτή πλατεία. Ειδάλλως, τα δεδομένα που δίνουμε 'εκεί έξω', ειδικά εάν είναι προσωπικά, μπορεί να γίνουν προϊόν εκμετάλλευσης. Με άλλα λόγια, εμείς εκθέτουμε μόνοι μας τους εαυτούς μας στα Κοινωνικά Δίκτυα με τις πληροφορίες που δημοσιεύουμε.

Η διαγραφή του λογαριασμού στο Facebook είναι πολύ απλή: α) κλίκαρα το σύμβολο με το γρανάζι επάνω δεξιά, β) επέλεξε "Βοήθεια", γ) πληκτρολόγησε: "Πώς μπορώ να διαγράψω οριστικά το λογαριασμό μου;" και ακολούθησε τις οδηγίες που δίνονται για να υποβάλλεις το αίτημα. Ο λογαριασμός σου στο Facebook θα απενεργοποιηθεί για 14 ημέρες και στη συνέχεια θα διαγραφεί μόνιμα, εάν δεν κάνεις χρήση του εντός του διαστήματος αυτού.

2. Αν έχουμε προφίλ στο Facebook και επιλέξουμε κάποια στιγμή να το διαγράψουμε, διαγράφεται ή όντως παραμένει;

Δε διαγράφεται μόνιμα, παραμένει στους servers του Facebook ανενεργό. Διαγράφεται μεν μόνιμα για εμάς, δηλαδή ουδείς μπορεί πια να δει το προφίλ μας, αλλά όλα μας τα δεδομένα παραμένουν στο Facebook. Επίσης, είναι σημαντικό να γνωρίζουμε ότι, ακόμα και αν διαγραφεί το προφίλ μας, μπορούν φωτογραφίες μας που είχαμε δημοσιεύσει στο προφίλ αυτό να είναι ακόμα ανιχνεύσιμες σε διαδικτυακές αναζητήσεις! Γι' αυτό σκεφτόμαστε πολύ, πριν αναρτήσουμε οποιαδήποτε φωτογραφία μας!

3. Εάν κάποιος ανεβάσει φωτογραφία μου στο Facebook, χωρίς τη θέλησή μου, πώς μπορώ να τον υποχρεώσω να την αφαιρέσει;

Η δημοσίευση φωτογραφίας σου χωρίς τη θέλησή σου απαγορεύεται ρητά. Οπότε, θα πρότεινα κατ' αρχάς να ενημερώσεις αυτόν που ανέβασε τη φωτογραφία σου ότι δε μπορεί να το κάνει αυτό αν δεν συναινείς, βάσει της νομοθεσίας. Αν επιμένει να μην την κατεβάσει, τότε είναι καλό να αναφέρεις στο Facebook τη φωτογραφία αυτή από το κουμπί "αναφορά" που θα βρεις κάτω από τη φωτογραφία, αναφέροντας ότι αυτή η φωτογραφία αποτελεί δική σου πνευματική ιδιοκτησία.

4. Όταν δημοσιεύουμε κάτι στο Facebook και το ρυθμίζουμε μόνο για φίλους, είναι σίγουρο ότι το βλέπουν μόνο φίλοι;

Όταν είσαι σε μια δημόσια πλατεία και λες κάτι στους φίλους σου, είσαι 100% σίγουρος ότι το ακούν μόνο αυτοί; Ποτέ δεν μπορούμε να είμαστε σίγουροι στο Διαδίκτυο ποιος μπορεί να 'ακούει' και να 'βλέπει' αυτά που δημοσιεύουμε. Σίγουρα, οι ρυθμίσεις ασφαλείας μας προστατεύουν περισσότερα από την παντελώς ανοιχτή πρόσβαση στις πληροφορίες μας.

5. Υπάρχουν προγράμματα με τα οποία οι παιδεραστές να παρακολουθούν τις κινήσεις μας και, αν ναι, πώς μπορούμε να το αποφύγουμε;

Στα chat rooms, όπου μπορούν να βρίσκονται και να συνομιλούν πολλοί άνθρωποι μαζί, σαφώς και είναι δυνατόν να παρακολουθούν τις συνομιλίες μας και τέτοιου είδους άνθρωποι, και να προσπαθήσουν να μας προσεγγίσουν. Συνεπώς, είναι σημαντικό να μη μιλάμε ποτέ για προσωπικά μας δεδομένα σε

διαδικτυακές συνομιλίες και γενικώς σε ιστοχώρους, ακόμα και αν μιλάμε με φίλους μας, γιατί δεν γνωρίζουμε ποιος άλλος μπορεί να ακούει. Επίσης, ουδέποτε αποδεχόμαστε από διαδικτυακούς φίλους (δηλαδή από άτομα που γνωρίζουμε μόνο μέσα από το Διαδίκτυο) αίτημα για 'ιδιωτική συνομιλία' μέσα σε ένα chat room. Εάν κάποιος μας ζητήσει κάτι τέτοιο, ενημερώνουμε άμεσα τους γονείς ή τους δασκάλους μας. Σε γενικές γραμμές: η προστασία της ιδιωτικότητάς μας -αλλά και των φίλων μας / της οικογένειάς μας- αποτελεί το Α και το Ω για να εξασφαλίσουμε μεγαλύτερη ασφάλεια στο Διαδίκτυο.

6. Αν κάποιος άγνωστος δημιουργήσει δικό μας προφίλ στο Facebook με δικές μας φωτογραφίες αλλά και τα στοιχεία μας, πώς θα το αφαιρέσουμε;

Αυτό λέγεται "κλοπή ταυτότητας" και είναι παράνομο. Αν έχεις αρκετές αποδείξεις γι' αυτό, μπορείς να επικοινωνήσεις στο report@safeline.gr και να ζητήσεις να κατεβεί το προφίλ. Η Ανοιχτή Γραμμή Safeline.gr θα επικοινωνήσει με το Facebook δίδοντας τις αποδείξεις σου για να ελεγχθεί το εν λόγω προφίλ και να αφαιρεθεί.

7. Θεωρείτε ότι η ίδρυση του Facebook κάνει καλό ή κακό στην κοινωνία μας;

Αντερώτηση: θεωρείς ότι η συνάθροιση σε μια πλατεία της πόλης μας, κάνει καλό ή κακό στην κοινωνία μας; Συνεπώς η απάντηση στην ερώτησή σου είναι η εξής: εξαρτάται από το πώς εμείς οι ίδιοι χρησιμοποιούμε το Facebook για την κοινωνική μας δικτύωση. Υπάρχουν πάρα πολλοί άνθρωποι που μέσα από το Facebook βρήκαν παλιούς φίλους / συμμαθητές. Δεν σημαίνει, όμως αυτό, ότι ξεκίνησαν μέσα από τον ιστοχώρο αυτό να 'ανοίγουν' κυριολεκτικά την πόρτα τους σπιτιού τους σε αγνώστους. Η τάση ειδικά των εφήβων να έχουν εκατοντάδες φίλους, δηλαδή γνωστούς-αγνώστους, για να δείχνουν ότι είναι δημοφιλείς, μόνο έξυπνη κίνηση δεν είναι στην ορθή χρήση του Facebook. Όλα ξεκινούν από την κριτική μας σκέψη, και πώς χρησιμοποιούμε τι, τόσο στον πραγματικό όσο και στον εικονικό κόσμο.

8. Πώς μπορούμε να ξέρουμε αν αυτός με τον οποίο μιλάμε είναι γνωστός ή άγνωστος;

Αν τον γνωρίζεις και στον πραγματικό κόσμο, τότε ξέρεις ότι είναι γνωστός. Ειδάλλως, ουδέποτε μπορείς να γνωρίζεις εάν αυτός με τον οποίο συνομιλείς είναι όντως αυτός που ισχυρίζεται ότι είναι. Ακόμα και αν τον δεις με web camera, μπορεί κάποιος άλλος να δείχνει το πρόσωπό του και όχι αυτός με τον οποίο συνομιλείς. Γι' αυτό και δεν ανοίγουμε ποτέ την web camera μας προς αγνώστους.

9. Τα κοινωνικά δίκτυα έχουν αντικαταστήσει τη διαπροσωπική επικοινωνία. Αυτό είναι πρόβλημα; Αν ναι, πώς δρα στην κοινωνία;

Αυτό εξαρτάται από εμάς τους ίδιους. Εάν αποφασίζουμε εμείς να καθόμαστε όλη μέρα μπροστά από μια οθόνη, ή να στέλνουμε μονίμως 'posts' μέσω του κινητού μας τηλεφώνου αγνοώντας τη διαπροσωπική επικοινωνία, τους φίλους μας, την οικογένειά μας, δεν φταίει η τεχνολογία, αλλά εμείς οι ίδιοι. Συνεπώς, η ορθή χρήση της τεχνολογίας είναι το σημαντικό. Επειδή αυτή τη στιγμή μιλάμε για κοινωνικά δίκτυα, δε σημαίνει ότι πρέπει να τα χρησιμοποιούμε, εάν δεν μας ενδιαφέρουν. Η τεχνολογία καλπάζει και είναι 'εδώ' για να μας βοηθήσει στην καθημερινότητά μας. Είναι στο χέρι μας να τη χρησιμοποιήσουμε συνετά.

10. Όλη αυτή την ώρα μας έχετε μιλήσει για τα αρνητικά των κοινωνικών δικτύων. Υπάρχουν θετικά, αν ναι ποια;

Δεν νομίζω ότι μίλησα για αρνητικά, αλλά για πιθανούς κινδύνους που ελλοχεύουν από τη μη ορθή χρήση. Όταν, π.χ. ένα παιδί 10 ετών δημιουργεί λογαριασμό στο Facebook, ενώ ο ίδιος ο ιστοχώρος ρητά αναφέρει ότι είναι για εφήβους άνω των 13 ετών, αυτόματα το παιδί αυτό εκτίθεται σε πιθανούς κινδύνους, καθώς είπε ψέματα για την ηλικία του, ίσως και για το αληθινό όνομά του. Συνεπώς, πρέπει να μάθουμε να σεβόμαστε και τις υποχρεώσεις μας απέναντι στην τεχνολογία, και όχι να ζητάμε μόνο δικαιώματα, εάν θέλουμε να τη χρησιμοποιούμε με ασφάλεια.

11. Πώς χρησιμοποιεί το Facebook τα likes;

Μέσω των 'likes' το Facebook μπορεί να συνθέσει ένα καταναλωτικό μας προφίλ. Εάν π.χ. μας αρέσουν τα βιβλία, μπορεί να ξεκινήσει να μας στέλνει στοχευμένη διαφήμιση για βιβλία. Το ίδιο μπορεί να κάνει και προς τους φίλους μας, ενημερώνοντάς τους ότι εμείς 'αγαπάμε' τα βιβλία, οπότε ίσως να τα αγαπάνε κι αυτοί. Γενικώς, πρέπει να είμαστε πολύ προσεκτικοί με τα 'likes' γιατί αυτόματα μαρτυρούν τις προτιμήσεις μας, τα χόμπι μας, συνεπώς προσωπικές πληροφορίες για το άτομό μας. Και κάποιες φορές, αυτές οι πληροφορίες μπορεί να μη θέλουμε να τις δουν όλοι οι φίλοι μας... π.χ. εάν κάνουμε 'like' σε αλκοόλ (έχω λάβει τέτοιου είδους ενημερώσεις στο δικό μου προφίλ από εφήβους!) θα θέλαμε να το δουν αυτό όλοι μας οι 'φίλοι', που μπορεί να περιέχουν και δασκάλους μας ή ακόμα την οικογένειά μας;

12. Όταν μπλοκάρεις κάποιον στα πόσα μπλοκαρίσματα του διαγράφεται το Facebook;

Εξαρτάται από τον έλεγχο του Facebook. Υπάρχουν μπλοκαρίσματα που γίνονται απλά για 'πλάκα', οπότε σε τέτοιες περιπτώσεις όσα και να γίνουν δεν θα διαγράψει το Facebook, αντιθέτως θα λάβει άλλα μέτρα. Εάν όμως πρόκειται π.χ για πνευματική ιδιοκτησία, το Facebook θα θέσει προτεραιότητα στον έλεγχο της αναφοράς.

13. Σε περίπτωση που γνωρίζω κάποιον καλά π.χ. ξάδερφος φίλου, αλλά δεν έχει τύχει να τον συναντήσω από κοντά είναι επικίνδυνο να συνομιλώ μαζί του;

Αντερώτηση: οι φίλοι των αδελφών σου είναι όλοι και δικοί σου φίλοι; Θεωρώ ότι 'όχι' στις περισσότερες περιπτώσεις. Συνεπώς, πώς μπορείς να γνωρίζεις και σε μια τέτοια περίπτωση 100% τον ξάδελφό αυτό, αν δεν τον έχεις ποτέ συναντήσει από κοντά; Στη θέση σου, θα συνομιλούσα μαζί του, αλλά όπως θα συνομιλούσα και με κάποιον που μόλις γνώρισα π.χ. στο μετρό... δηλαδή για πράγματα που δεν έχω πρόβλημα να μάθει ο ίδιος ή να ακούσουν και όλοι οι άλλοι που είναι κοντά μου.

14. Όσοι έκλεισαν το λογαριασμό τους στο Facebook, για ποιο λόγο το έκλεισαν;

Το Facebook δεν είναι πανάκεια. Γνωρίζω πολλούς εφήβους που δεν είχαν και δε θέλουν να έχουν Facebook, και ας έχουν όλοι οι φίλοι τους. Δεν τους αρέσει, απλά! Επειδή υπάρχουν όλα αυτά τα εργαλεία, αυτό δε σημαίνει ότι είμαστε υποχρεωμένοι να τα χρησιμοποιήσουμε.

15. Μπορώ να σβήσω το λογαριασμό μου στο Facebook και αν ναι πώς;

Κάνεις τα εξής βήματα: α) κλίκαρα το σύμβολο με το γρανάζι επάνω δεξιά, β) επέλεξε «Βοήθεια», γ) πληκτρολόγησε: «Πώς μπορώ να διαγράψω οριστικά το λογαριασμό μου;» και ακολούθησε τις οδηγίες που δίνονται για να υποβάλλεις το αίτημα. Ο λογαριασμός σου στο Facebook θα απενεργοποιηθεί για 14 ημέρες και στη συνέχεια θα διαγραφεί μόνιμα, εάν δεν κάνεις χρήση του εντός του διαστήματος αυτού.

16. Αν κάνουμε share μια φωτογραφία κάποιου που έχει σοβαρό πρόβλημα, παίρνει τα χρήματα που λέει η σελίδα;

Ουδείς μπορεί να δημοσιεύει φωτογραφία κάποιου άλλου, εάν δεν έχει λάβει από πριν τη συναίνεσή του.

17. Είναι πραγματικές οι εφαρμογές που δήθεν μας πληροφορούν για το ποιοι από τους φίλους μας επισκέπτονται το προφίλ μας στο Facebook ή μήπως πρόκειται για εφαρμογές που εξυπηρετούν άλλους σκοπούς;

Δε γνωρίζω αυτές τις εφαρμογές. Σε κάθε περίπτωση, είναι καλό να αντιμετωπίζουμε με κριτική σκέψη οποιαδήποτε εφαρμογή.

18. Η ταινία «Sexting in Northumberland» και «Cyber bullying» είναι κατάλληλες για ενημέρωση επάνω στο θέμα;

Δεν τις γνωρίζω. Αντιπροτείνω, όμως να ενημερωθείς από τον ιστοχώρο μας 'www.saferinternet.gr' όπου

έχουμε πληθώρα πληροφορίας και πολλά webinars, από όπου μπορείς να ενημερωθείς με σοβαρή, πιστοποιημένη πληροφορία.

19. Γιατί το Skype θεωρείται πιο ασφαλές;

Κανένα εργαλείο δεν είναι 100% ασφαλές, γι' αυτό και το χρησιμοποιούμε πάντα με σύνεση. Το Skype χρησιμοποιείται αυτή τη στιγμή περισσότερο από επαγγελματίες, και γι' αυτό δεν αντιμετωπίζει αντίστοιχης εμβέλειας κρούσματα ασφάλειας, όπως άλλα δίκτυα. Σημαντικό: το Skype αναφέρει ρητά στους όρους χρήσης του ότι αφορά σε ενήλικες.

20. Πόσο επικίνδυνα είναι τα εργαλεία συνεργατικής μάθησης;

Αυτά τα εργαλεία αποτελούν μέρος του δημιουργικού διαδικτύου, του καλού διαδικτύου. Συνεπώς, γιατί να είναι επικίνδυνα;

10ετής επετειακός εορτασμός του δικτύου Insafe

Στο πλαίσιο του τακτικού φθινοπωρινού συνεδρίου του Πανευρωπαϊκού Δικτύου Ενημέρωσης & Επαγρύπνησης Insafe στην πόλη Βίλνιους της Λιθουανίας στις 16-18 Σεπτεμβρίου, εορτάστηκαν τα 10 χρόνια λειτουργίας του Δικτύου με τη συμμετοχή των 31 χωρών-μελών του. Στη διήμερη εκδήλωση παρουσιάστηκαν τα βασικά επιτεύγματα και διαδρομές του Insafe ως προς τα θέματα της ορθής και ασφαλούς πλοήγησης του Διαδικτύου από τα παιδιά και τους νέους σε όλη την Ευρώπη.

Συγκεκριμένα, συζητήθηκαν οι τρέχουσες προκλήσεις και αναδυόμενες τάσεις στο Διαδίκτυο καθώς και οι τρόποι που το Insafe καλείται να ανταποκριθεί στο μείζον θέμα της προστασίας των ανηλίκων, και ταυτόχρονα στην ανάδειξη του Διαδικτύου σε έναν τόπο μάθησης, δημιουργίας και ποιοτικού περιεχομένου.

Παράλληλα, το Δίκτυο οργάνωσε διαγωνισμό για την ανάδειξη του καλύτερου ενημερωτικού / εκπαιδευτικού υλικού της δεκαετίας ανάμεσα στις χώρες-μέλη του και οι οποίες διαγωνίστηκαν επιλέγοντας η κάθε μία το υλικό που θεωρούσε αντιπροσωπευτικότερο. Το 'Saferinternet.gr' κέρδισε την τρίτη θέση με τη βραβευμένη ταινία της «Το Παντοπωλείον». Η ταινία είναι διαθέσιμη στη διαδικτυακή διεύθυνση <http://vimeo.com/65148460>).

Η συντονίστρια του Insafe, κυρία Janice Richardson, τόνισε πως: «Οι εκπαιδευτικές συναντήσεις του Δικτύου προσφέρουν μια πραγματική ευκαιρία να κοιτάξουμε από κοινού τις προκλήσεις του μέλλοντος και να συζητήσουμε στρατηγικές και τεχνογνωσία που τα 31 εθνικά κέντρα μπορούν στην συνέχεια να μεταφέρουν στις χώρες τους με επιτυχία».

Το Δίκτυο Insafe προτίθεται να συνεχίσει με τον ίδιο ζήλο και το ίδιο πάθος το έργο του στην Ευρώπη, έχοντας στο πλευρό του εκατοντάδες χιλιάδες πολλαπλασιαστές των δράσεων και του έργου του, με ετήσιο αποκορύφωμα την «Ημέρα Ασφαλούς Διαδικτύου». Έως τις 10 Φεβρουαρίου 2015, λοιπόν, για τον επόμενο εορτασμό!